

Aan de gemeenteraad van Barneveld
Postbus 63
3770 AB BARNEVELD

Datum
2 december 2024

Onderwerp
Landelijk onderzoek naar de
Energiebesparingsplicht

Bijlagen
4

Geachte gemeenteraad,

Graag biedt de rekenkamer u via deze brief en bijlagen de resultaten aan van een landelijk onderzoek. De landelijke Vereniging van Rekenkamers (VvR) heeft onderzoek laten uitvoeren naar toezicht en handhaving op de energiebesparingsplicht en op de informatieplicht energiebesparing, een zogeheten DoeMee-onderzoek. De uitkomsten van dit DoeMee-onderzoek bieden inzicht in de manier waarop gemeenten, provincies en omgevingsdiensten toezicht en handhaving op deze plichten hebben georganiseerd en wat de resultaten hiervan zijn.

Aan het onderzoek heeft een groot aantal gemeenten, provincies en omgevingsdiensten meegewerkt. Van de negen gemeenten die bij de Rekenkamer Vallei en Veluwerand aangesloten zijn, deden zes gemeenten mee: Barneveld, Bunschoten, Nijkerk, Scherpenzeel, Woudenberg en Zeewolde.

De Algemene Rekenkamer heeft, parallel hieraan, onderzoek gedaan naar de totstandkoming, bekostiging en uitvoering van dit beleid op rijksniveau.

Deze brief bevat de volgende onderdelen:

1. **Achtergrond en belang van onderzoek naar energiebesparingsplicht**
2. **Uitkomsten van twee landelijke onderzoeken (DoeMee-onderzoek en onderzoek van Algemene rekenkamer)**
3. **Vergelijking van zes gemeenten van Rekenkamer Vallei en Veluwerand die meededen aan het onderzoek**

1. **Achtergrond en belang van onderzoek naar energiebesparingsplicht**

Wat zijn de energiebesparingsplicht en informatieplicht energiebesparing; en wat is de rol van de volksvertegenwoordiging?

Om de uitkomsten van het onderzoek goed te kunnen duiden, is inzicht in de energiebesparingsplicht en de informatieplicht energiebesparing nodig. Deze plichten houden het volgende in:

- **Energiebesparingsplicht:** bedrijven en instellingen die jaarlijks meer dan 50.000 kWh stroom of 25.000 m³ aardgas gebruiken, zijn verplicht energiebesparende maatregelen te nemen. Het gaat hierbij specifiek om investeringen die zij binnen vijf jaar kunnen terugverdienen.
- **Informatieplicht energiebesparing:** bedrijven en instellingen zijn verplicht eens in de vier jaar actief informatie te verstrekken aan hun omgevingsdienst over de energiebesparende maatregelen die zij hebben genomen. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) beheert het digitale loket waarmee bedrijven dit aan hun omgevingsdienst laten weten.

Het is de omgevingsdienst die het toezicht op de energiebesparingsplicht en de informatieplicht energiebesparing uitvoert in opdracht van het bevoegd gezag.

Waarom is dit een relevant onderzoek?

Kort samengevat: wat je bespaart hoeft je niet op te wekken en drukt niet op het stroomnet. Het besparen van energie is heel belangrijk in het kader van de energietransitie.

De energiebesparingsplicht (in combinatie met de informatieplicht energiebesparing) is een bestaand instrument om bedrijven en instellingen hierin hun rol te laten nemen. Het effect van deze plicht is echter tot op heden beperkt. Dat komt doordat er decentraal (te) weinig prioriteit aan controle en handhaving gegeven wordt. Het komt ook doordat de financiering door het rijk te weinig stabiel is en de regeling complex is.

Het onderzoek heeft op landelijk niveau bijgedragen aan het agenderen van dit onderwerp en daarbij de urgentie over te brengen dat er op dit moment onvoldoende – en onvoldoende structurele – middelen beschikbaar zijn om de controle op en handhaving van de energiebesparingsplicht goed in te vullen.

2. Uitkomsten van twee landelijke onderzoeken

Hier volgen de resultaten van het landelijke DoeMee-onderzoek van de Vereniging van Rekenkamers en het onderzoek van de Algemene Rekenkamer. De twee rapporten zijn hier te downloaden: [DoeMee onderzoek 2024 Energiebesparingsplicht en Informatieplicht Energiebesparing](#) en [Energiebesparingsplicht, 2008-2023 | Rapport | Algemene Rekenkamer](#).

Daarna, vanaf pagina 4, beschrijven we de belangrijkste resultaten van de zes gemeenten uit het werkgebied van de Rekenkamer Vallei en Veluwe dat hebben meegedaan aan dit onderzoek.

Resultaten en conclusies van het landelijke DoeMee-onderzoek van de VvR

Resultaten over de rolneming van gemeenten

Het overgrote deel van de gemeenten:

- heeft een opdracht aan omgevingsdienst geformuleerd; de omgevingsdienst voldoet hieraan.
- stuurt op de taken bij de omgevingsdienst.
- is minder tevreden over kwaliteit rapportages van de omgevingsdiensten.
- organiseert zelf, los van de omgevingsdienst, geen toezicht en handhaving op de energiebesparingsplicht.

Voor elke deelnemende gemeente is er een factsheet opgesteld. Ook is – op basis van alle factsheets – een benchmark opgesteld. De rekenkamer heeft vervolgens de zes gemeenten uit ons werkgebied vergeleken met elkaar en met de landelijke benchmark. Als bijlagen bij deze brief zijn de gemeentelijke factsheet, de benchmarks en de analyse van de rekenkamer toegevoegd.

De rekenkamer trekt de volgende conclusies op basis van de vergelijking van de zes gemeenten met de landelijke benchmark:

1. **De resultaten van de zes gemeenten verschillen niet wezenlijk met de landelijke benchmark.** Als bijvoorbeeld in de benchmark het merendeel van de gemeenten 'ja' geantwoord heeft op een vraag, dan zien we dat bij onze zes gemeenten ook.
2. **Alle zes gemeenten zijn zich bewust van hun taak en hebben een opdracht voor de omgevingsdienst geformuleerd** over de invulling van toezicht en handhaving op de energiebesparingsplicht. Alle zes de gemeenten vinden dat de opdracht ook daadwerkelijk uitgevoerd wordt. De manier waarop de opdracht is vastgelegd verschilt. De gemeenten Nijkerk, Scherpenzeel en Zeewolde hebben gekozen voor een gemeenschappelijke regeling, de gemeenten Bunschoten en Woudenberg voor een dienstverleningsovereenkomst en de gemeente Barneveld legt de opdracht vast in een jaarlijks uitvoeringsplan. De gemeenten sturen via voortgangsrapportages en/of overleg met de omgevingsdienst.
3. **Er zijn enkele verschillen tussen de zes gemeenten als het gaat om monitoringsinformatie.** Gemeenten waarderen de monitoringsrapportages verschillend. De ene gemeente waardeert monitoringsrapportages positiever dan de andere gemeente. Daarnaast hebben niet alle gemeenten doelstellingen (kritieke prestatie indicatoren, KPI's) afgesproken met de omgevingsdienst waarover de omgevingsdienst monitorings- en verantwoordingsinformatie moet leveren. De gemeenten Barneveld, Nijkerk en Woudenberg hebben wel KPI's afgesproken; Bunschoten, Scherpenzeel en Zeewolde hebben die afspraken niet gemaakt.
4. **Vier van de zes gemeenten hebben met de omgevingsdienst afspraken over de monitorings- en verantwoordingsinformatie** over de energiebesparingsplicht. De gemeenten Bunschoten en Woudenberg hebben deze afspraken niet gemaakt. Barneveld, Nijkerk, Woudenberg en Zeewolde zijn (gedeeltelijk) tevreden over de geleverde informatie over *de uitvoering van toezicht en handhaving* op de energiebesparingsplicht; Bunschoten en Scherpenzeel zijn hierover niet tevreden. Barneveld, Nijkerk en Zeewolde vinden dat de geleverde informatie voldoende inzicht geeft in *de bereikte resultaten* voor energiebesparing. Bunschoten en Scherpenzeel zijn daarover gedeeltelijk tevreden. Voor de gemeente Woudenberg is 2024 het eerste jaar dat de omgevingsdienst de uitvoering van toezicht en handhaving op de energiebesparings- en informatieplicht voor de gemeente doet. Vóór 2024 heeft de gemeente niet zelf dit toezicht uitgevoerd. De gemeente heeft aangegeven dat nog zal moeten blijken of de rapportages adequate informatie geven.
5. **De gemeenteraden hebben in de onderzochte periode weinig vragen gesteld** over de uitvoering van toezicht op de energiebesparingsplicht en de bereikte resultaten.

De rekenkamer heeft besloten om geen aanbevelingen te doen, omdat de resultaten van dit onderzoek daartoe te weinig aanleiding geven voor de zes deelnemende gemeenten. Om deze reden hebben we ook geen bestuurlijk wederhoor doorlopen, zoals bij onze eigen rekenkameronderzoeken normaal gesproken gebruikelijk is. Tijdens het DoeMee-onderzoek heeft wel ambtelijk wederhoor plaatsgevonden bij de deelnemende gemeenten. De gemeenten hebben daarbij de gelegenheid gekregen om feitelijke onjuistheden in de individuele, gemeentelijke factsheets te laten corrigeren.

Resultaten over de rolneming van de volksvertegenwoordiging

- De volksvertegenwoordiging krijgt, zo laat het onderzoek zien, weinig zicht op de bereikte energiebesparing. Zij vragen daar ook bijna niet om. Een kwart van de gemeenten (27%) geeft aan dat er wel eens vragen of opmerkingen vanuit de gemeenteraad zijn geweest.

Resultaten over de omgevingsdiensten:

- De omgevingsdiensten hebben geen inzicht in energieverbruikgegevens bij de te controleren bedrijven.
- De omgevingsdiensten voeren controles soms gericht uit, soms als onderdeel van algemene controles.
- Het aantal controles op de energiebesparingsplicht is afhankelijk van (aanvullende) decentrale en landelijke middelen.
- Tussen 2019 en 2023 was er een intensivering van de controles en daarmee ook een stijging van het aantal geconstateerde overtredingen.
- Het huidige tempo van controles van alle bedrijven is elke 2 à 5 jaar (36%), 5 à 10 jaar (44%).
- Ruim de helft van de omgevingsdiensten geeft aan geen zicht te hebben op het energiebesparingspotentieel van bedrijven. Dit is hoeveel energie bedrijven zouden kunnen besparen als zij aan de energiebesparingsplicht zouden voldoen.
- Daardoor kunnen de omgevingsdiensten dit inzicht ook niet aan de volksvertegenwoordiging bieden.

De conclusies van het DoeMee onderzoek

- Landelijke en provinciale middelen hebben intensivering van de controle en handhaving op de energiebesparingsplicht mogelijk gemaakt.
- Door het tijdelijke karakter van de intensiveringen is er een gebrek aan continuïteit bij de omgevingsdiensten, dit uit zich bijvoorbeeld in het niet in kunnen zetten van vast personeel.
- Er is bij gemeenten, provincies en omgevingsdiensten gebrekkig zicht op bedrijven en instellingen die moeten voldoen aan de energiebesparingsplicht en de plicht hier inlichtingen over te geven.
- Er is gebrekkig zicht op zowel het energiebesparingspotentieel als de gerealiseerde energiebesparing.
- De complexe regelgeving vereist gespecialiseerde toezichthouders bij omgevingsdiensten.

De uitkomsten van het onderzoek van de Algemene Rekenkamer

Ook de Algemene Rekenkamer heeft een onderzoek naar de energiebesparingsplicht gepubliceerd. Voor lokale rekenkamers zijn enkele zaken in dit rapport van de Algemene Rekenkamer bij uitstek interessant, omdat dit raakt aan het onderzoek dat zij uitvoerden naar het toezicht op en de handhaving van de plicht:

- Hoewel al vaak werd gesteld dat de energiebesparingsplicht niet werkte, is dat voor het eerst structureel in kaart gebracht. Het ministerie van Klimaat en Groene Groei weet niet hoeveel energie wordt bespaard door de plicht, hoeveel bedrijven voldoen aan de plicht en hoeveel controles plaatsvinden.
- De Algemene Rekenkamer beveelt het verantwoordelijke ministerie aan om scenario's te ontwikkelen voor een verbeterde energiebesparingsplicht en daaruit een keuze te maken. Ook wordt aanbevolen om afspraken te maken met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, provincies en gemeenten over een gewenste en realistisch toezicht.

3. Vergelijking van zes gemeenten van Rekenkamer Vallei en Veluwerand die meededen aan het onderzoek

Meer informatie over dit onderzoek

We vermelden graag de webpagina's waar de twee landelijke onderzoeken te downloaden zijn:

- DoeMee-onderzoek van de Vereniging van Rekenkamers: [DoeMee onderzoek 2024 Energiebesparingsplicht en Informatieplicht Energiebesparing](#)
- Onderzoek van de Algemene Rekenkamer: [Energiebesparingsplicht, 2008-2023 | Rapport | Algemene Rekenkamer](#)

Daarnaast voegen we de volgende bijlagen toe aan deze brief:

1. Een vergelijking van de zes gemeenten uit ons werkgebied die hebben meegedaan: Barneveld, Bunschoten, Nijkerk, Scherpenzeel, Woudenberg en Zeewolde.
2. De factsheet van de gemeente Barneveld.
3. De landelijke benchmark van gemeenten.
4. De landelijke benchmark van omgevingsdiensten.

Tot slot

De rekenkamer hoopt u met deze brief en bijlagen voldoende te hebben geïnformeerd over de bevindingen uit dit onderzoek. Tot slot bedankt de rekenkamer de ambtenaren van de gemeenten en van de omgevingsdiensten voor de medewerking aan het onderzoek.

Met vriendelijke groet,

Voorzitter rekenkamer

c.c. College van burgemeester en wethouders van de gemeente Barneveld

DoeMee-onderzoek Energiebesparingsplicht 2024

Vergelijking resultaten van zes gemeenten met landelijke benchmark

De landelijke Vereniging van Rekenkamers (VvR) heeft onderzoek laten uitvoeren naar toezicht en handhaving op de energiebesparingsplicht en op de informatieplicht energiebesparing, een zogeheten DoeMee-onderzoek. De uitkomsten van dit DoeMee-onderzoek bieden inzicht in de manier waarop gemeenten, provincies en omgevingsdiensten toezicht en handhaving op deze plichten hebben georganiseerd en wat de resultaten hiervan zijn. Voor gemeenten en provincies is dit relevant, omdat adequaat toezicht en handhaving kunnen bijdragen aan het behalen van hun eigen duurzaamheidsdoelstellingen.

De energiebesparingsplicht en informatieplicht energiebesparing in het kort

Om de uitkomsten van het onderzoek goed te kunnen duiden, is inzicht in de energiebesparingsplicht en de informatieplicht energiebesparing nodig. Deze plichten houden het volgende in:

- **Energiebesparingsplicht:** bedrijven en instellingen die jaarlijks meer dan 50.000 kWh stroom of 25.000 m³ aardgas gebruiken, zijn verplicht energiebesparende maatregelen te nemen. Het gaat hierbij specifiek om investeringen die zij binnen vijf jaar kunnen terugverdienen.
- **Informatieplicht energiebesparing:** bedrijven en instellingen zijn verplicht eens in de vier jaar actief informatie te verstrekken aan hun omgevingsdienst over de energiebesparende maatregelen die zij hebben genomen. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) beheert het digitale loket waarmee bedrijven dit aan hun omgevingsdienst laten weten.

Het is de omgevingsdienst die het toezicht op de energiebesparingsplicht en de informatieplicht energiebesparing uitvoert in opdracht van het bevoegd gezag (gemeenten en provincies).

Het onderzoek is uitgevoerd door het onderzoeksbureau Ecorys.

Aan het onderzoek hebben 111 gemeenten, 12 provincies en 28 omgevingsdiensten meegewerkt.

Van de negen gemeenten die bij de Rekenkamer Vallei en VeluweRand aangesloten zijn, deden zes gemeenten mee: Barneveld, Bunschoten, Nijkerk, Scherpenzeel, Woudenberg en Zeewolde. Aan het onderzoek hebben ook de omgevingsdiensten meegewerkt. De omgevingsdiensten die voor gemeenten uit ons werkgebied hebben meegewerkt, zijn:

- Omgevingsdienst de Vallei (OddV), namens Barneveld, Nijkerk en Scherpenzeel
- Omgevingsdienst Flevoland, Gooi en Vechtstreek (OFGV), namens Zeewolde
- Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht (RUD), namens Bunschoten en Woudenberg

Voor elke gemeente heeft het onderzoeksbureau een factsheet opgesteld met daarin de resultaten van het onderzoek voor de betreffende gemeente.

De Rekenkamer Vallei en Veluwerand heeft de resultaten van de zes gemeenten met elkaar vergeleken. De zes gemeenten zijn in veel opzichten verschillend, bijvoorbeeld qua inwonertal en gemeentelijke organisatie. Onderstaande schema's zijn bedoeld om een indruk te geven van hoe andere gemeenten omgaan met de energiebesparingsplicht. Ook hebben we de resultaten van onze gemeenten vergeleken met de benchmark over alle gemeenten die aan het onderzoek deelnamen.

De vergelijking gaat over vier thema's:

1. Rollen en taken van de gemeente en omgevingsdienst
2. Opdrachtformulering en -uitvoering
3. Sturing door de gemeente
4. Informatievoorziening door omgevingsdienst aan gemeente

Conclusies voor de zes gemeenten

De rekenkamer trekt de volgende conclusies op basis van de vergelijking.

1. **De resultaten van de zes gemeenten verschillen niet wezenlijk met de landelijke benchmark.** Als bijvoorbeeld in de benchmark het merendeel van de gemeenten 'ja' geantwoord heeft op een vraag, dan zien we dat bij onze zes gemeenten ook.
2. **Alle zes gemeenten zijn zich bewust van hun taak en hebben een opdracht voor de omgevingsdienst geformuleerd** over de invulling van toezicht en handhaving op de energiebesparingsplicht. Alle zes de gemeenten vinden dat de opdracht ook daadwerkelijk uitgevoerd wordt. De manier waarop de opdracht is vastgelegd verschilt. De gemeenten Nijkerk, Scherpenzeel en Zeewolde hebben gekozen voor een gemeenschappelijke regeling, de gemeenten Bunschoten en Woudenberg voor een dienstverleningsovereenkomst en de gemeente Barneveld legt de opdracht vast in een jaarlijks uitvoeringsplan. De gemeenten sturen via voortgangsrapportages en/of overleg met de omgevingsdienst.
3. **Er zijn enkele verschillen tussen de zes gemeenten als het gaat om monitoringsinformatie.** Gemeenten waarderen de monitoringsrapportages verschillend. De ene gemeente waardeert monitoringsrapportages positiever dan de andere gemeente. Daarnaast hebben niet alle gemeenten doelstellingen (kritieke prestatie indicatoren, KPI's) afgesproken met de omgevingsdienst waarover de omgevingsdienst monitorings- en verantwoordingsinformatie moet leveren. De gemeenten Barneveld, Nijkerk en Woudenberg hebben wel KPI's afgesproken, Bunschoten, Scherpenzeel en Zeewolde hebben die afspraken niet gemaakt.
4. **Vier van de zes gemeenten hebben met de omgevingsdienst afspraken over de monitorings- en verantwoordingsinformatie** over de energiebesparingsplicht. De gemeenten Bunschoten en Woudenberg hebben deze afspraken niet gemaakt. Barneveld, Nijkerk, Woudenberg en Zeewolde zijn (gedeeltelijk) tevreden over de geleverde informatie over *de uitvoering van toezicht en handhaving* op de energiebesparingsplicht; Bunschoten en Scherpenzeel zijn hierover niet tevreden.

Barneveld, Nijkerk en Zeewolde vinden dat de geleverde informatie voldoende inzicht geeft in *de bereikte resultaten* voor energiebesparing. Bunschoten en Scherpenzeel zijn daarover gedeeltelijk tevreden. Mogelijk is er een verband tussen deze minder positieve waardering en het feit dat deze gemeenten geen afspraken hebben gemaakt met de omgevingsdienst over de informatie die de omgevingsdienst zou moeten leveren.

Voor de gemeente Woudenberg is 2024 het eerste jaar dat de omgevingsdienst de uitvoering van toezicht en handhaving op de energiebesparings- en informatieplicht voor de gemeente doet. Vóór 2024 heeft de gemeente niet zelf dit toezicht uitgevoerd. De gemeente heeft aangegeven dat nog zal moeten blijken of de rapportages adequate informatie geven.

5. **De gemeenteraden hebben in de onderzochte periode weinig vragen gesteld** over de uitvoering van toezicht op de energiebesparingsplicht en de bereikte resultaten.

Vergelijkende schema's

1. Rollen en taken van de gemeente en omgevingsdienst

Zijn de rollen en taken van de gemeente en omgevingsdienst met betrekking tot het toezicht op de energiebesparings- en informatieplicht op dit moment helder?

De taakverdeling tussen gemeente en omgevingsdienst is in alle zes gemeenten helder. In de landelijke benchmark was dat bij 90% van de gemeenten ook het geval.

2. Opdrachtformulering en -uitvoering

Is er door uw gemeente/provincie een opdracht geformuleerd voor de omgevingsdienst over de invulling van toezicht en handhaving op de energiebesparingsplicht?

Alle zes gemeenten hebben een opdracht voor de omgevingsdienst geformuleerd over de invulling van toezicht en handhaving op de energiebesparingsplicht. In de landelijke benchmark had 70% van de gemeenten een opdracht geformuleerd.

De manier waarop de opdracht is vastgelegd verschilt. De gemeenten Nijkerk, Scherpenzeel en Zeewolde hebben gekozen voor een gemeenschappelijke regeling, de gemeenten Bunschoten en Woudenberg voor een dienstverleningsovereenkomst en de gemeente Barneveld legt de opdracht vast in een jaarlijks uitvoeringsplan.

Hoe is de opdracht voor de omgevingsdienst over de invulling van toezicht en handhaving op de energiebesparingsplicht geformuleerd? (meerdere antwoorden mogelijk)

Gemeente	Hoe is de opdracht geformuleerd?
Barneveld	Er is via een jaarlijks uitvoeringsplan opdracht gegeven
Bunschoten	Er is via een dienstverleningsovereenkomst opdracht gegeven
Nijkerk	Er is een gemeenschappelijke regeling opgesteld (volgens de Wet gemeenschappelijke regelingen)
Scherpenzeel	Er is een gemeenschappelijke regeling opgesteld (volgens de Wet gemeenschappelijke regelingen)
Woudenberg	Er is via een dienstverleningsovereenkomst opdracht gegeven
Zeewolde	Er is een gemeenschappelijke regeling opgesteld (volgens de Wet gemeenschappelijke regelingen)
Alle deelnemende gemeenten (n=78)	Er is een schriftelijke overeenkomst opgesteld: 4 Er is een gemeenschappelijke regeling opgesteld (volgens de Wet gemeenschappelijke regelingen): 14 De werkzaamheden zijn benoemd in een opdrachtformulier: 11 Dat weet ik niet: 4 Anders, namelijk...: 45* (opdracht uitgevoerd in jaarlijks uitvoerings- of werkprogramma)

3. Sturing door de gemeente

Welke actie(s) heeft uw gemeente/provincie richting de omgevingsdienst ondernomen om te sturen op de taak van de omgevingsdienst met betrekking tot toezicht en handhaving van de energiebesparings- en informatieplicht?

Gemeente	Acties om te sturen op toezicht en handhaving
Barneveld	Periodiek overleg over de voortgang
Bunschoten	Periodiek overleg over de voortgang
Nijkerk	Periodiek evaluatie van het werk uitvoeringsprogramma op basis voortgangsrapportages
Scherpenzeel	Periodiek evaluatie van het werk uitvoeringsprogramma op basis voortgangsrapportages
Woudenberg	Periodiek overleg over de voortgang
Zeewolde	Anders, namelijk: de provincie heeft het initiatief genomen voor een regionale aanpak
Alle deelnemende overheden (n=110)	Periodiek evaluatie van het werk uitvoeringsprogramma op basis voortgangsrapportages: 45 (41%) Periodiek overleg over de voortgang: 28 (25%) Geen actie: 16 (15%) Anders, namelijk...: 16 (15%) Dat weet ik niet: 5 (5%)

Is de opdracht op toezicht en handhaving van de energiebesparingsplicht aan de omgevingsdienst in de begroting van uw gemeente opgenomen?

Gemeente	Opdracht in begroting opgenomen?
Barneveld	Ja, als onderdeel van een programma in de begroting
Bunschoten	Ja, onder het overkoepelende thema 'omgevingsdiensten'
Nijkerk	Ja, de energiebesparingsplicht is als onderdeel van een programma benoemd in de begroting, onder het overkoepelende onderwerp 'omgevingsdiensten'
Scherpenzeel	Ja, door een bijdrage aan verbonden partijen
Woudenberg	Ja, onder het overkoepelende thema 'omgevingsdiensten'
Zeewolde	Ja, onder het overkoepelende thema milieu
Alle deelnemende overheden (n=111)	Ja: 86 (77%) Nee: 13 (12%) Dat weet ik niet: 12 (11%)

Het budget wordt vaak bepaald op basis van een inschatting van het aantal bedrijven dat aan de verplichtingen moet voldoen, wat vervolgens gecombineerd wordt met het geschatte aantal uren dat nodig is voor de controle per object en de prijs per controle (kengetallen per omgevingsdienst).

Wordt de opdracht in de praktijk ook uitgevoerd?

Alle zes de gemeenten zijn van mening dat de opdracht in de praktijk ook wordt uitgevoerd. In de landelijke benchmark gaf 92% van de gemeenten aan dat de opdracht wordt uitgevoerd.

Geeft uw gemeente/provincie zelf invulling aan toezicht en handhaving van de energiebesparings- en informatieplicht energiebesparing naast de taken die bij de omgevingsdienst zijn belegd sinds 1 juli 2023?

Alleen de gemeente Zeewolde geeft zelf ook invulling aan toezicht en handhaving; de overige vijf gemeenten doen dat niet. In de landelijke benchmark gaf 26% van de gemeenten aan zelf toezicht en handhaving uit te voeren en 68% gaf aan dat niet te doen; 5% gaf aan 'dat weet ik niet'.

4. Informatievoorziening door omgevingsdienst aan gemeente

Zijn er afspraken gemaakt tussen uw gemeente/provincie en de omgevingsdienst over de monitorings- en verantwoordingsinformatie met betrekking tot de energiebesparingsplicht?

Gemeente	Afspraken over monitorings- en verantwoordingsinformatie?
Barneveld	Ja, er zijn afspraken, maar die staan niet in de opdracht
Bunschoten	Nee
Nijkerk	Ja, er zijn afspraken, maar die staan niet in de opdracht
Scherpenzeel	Ja, er zijn afspraken, maar die staan niet in de opdracht
Woudenberg	Nee
Zeewolde	Ja, die hebben we in de opdracht vastgelegd
Alle deelnemende overheden (n=110)	Ja, die hebben we in de opdracht vastgelegd: 29 (26%) Ja, er zijn afspraken, maar die staan niet in de opdracht: 38 (35%) Nee, er zijn geen afspraken gemaakt: 27 (25%) Dat weet ik niet: 16 (15%)

Op welke wijze ontvangt uw gemeente/provincie informatie over de resultaten van de handhaving van de energiebesparingsplicht van de omgevingsdienst? (meerdere antwoorden mogelijk)

Gemeente	Hoe ontvangt u informatie?
Barneveld	Tussentijdse informele terugkoppeling
Bunschoten	Periodieke tussenrapportages
Nijkerk	Periodieke tussenrapportages, jaarlijkse eindrapportage, tussentijdse informele terugkoppeling en beantwoording van vragen wanneer noodzakelijk
Scherpenzeel	Periodieke tussenrapportages, jaarlijkse eindrapportage en beantwoording van vragen wanneer noodzakelijk
Woudenberg	Een jaarlijkse eindrapportage en een tussentijdse informele terugkoppeling
Zeewolde	Een jaarlijkse eindrapportage
Alle deelnemende gemeenten (n=122)	Een jaarlijkse eindrapportage: 59 Periodieke tussenrapportages: 54 Beantwoording van vragen wanneer noodzakelijk: 38 Tussentijdse informele terugkoppeling: 35 Anders, namelijk...: 19 Er wordt geen informatie aangeleverd: 4 Dat weet ik niet: 7

Geven de rapportages van de omgevingsdiensten adequate informatie aan de deelnemende gemeenten en provincies over de bereikte resultaten? Let op: het gaat hierover wat de energiebesparingsplicht oplevert (bijv. reductie CO2 en vermindering gas- en elektriciteitsverbruik)

Gemeente	Adequate informatie over bereikte resultaten?
Barneveld	Ja
Bunschoten	De rapportages leveren op sommige punten adequate informatie
Nijkerk	Ja
Scherpenzeel	De rapportages leveren op sommige punten adequate informatie
Woudenberg	Het jaar 2024 is het eerste jaar dat de omgevingsdienst de uitvoering van toezicht en handhaving op de energiebesparings- en informatieplicht voor de gemeente doet. Of de rapportages adequate informatie geven moet blijken uit de rapportage over dit jaar.
Zeewolde	Ja
Alle deelnemende overheden (n=108)	Ja, de rapportages leveren adequate informatie: 13 (12%) Nee, de rapportages leveren geen adequate informatie: 32 (30%) De rapportages leveren op sommige punten adequate informatie: 26 (24%) Deze rapportages krijgt mijn organisatie niet: 15 (14%) Hier heb ik geen zicht op/ dat weet ik niet: 22 (20%)

Zijn er doelstellingen (KPI's) afgesproken met omgevingsdiensten over de monitorings- en verantwoordingsinformatie met betrekking tot de energiebesparingsplicht?

Gemeente	KPI's over verantwoordingsinformatie?
Barneveld	Ja
Bunschoten	Nee
Nijkerk	Ja
Scherpenzeel	Nee
Woudenberg	Ja
Zeewolde	Nee
Alle deelnemende overheden (n=67)	Ja: 31 (46%) Nee: 31 (46%) Dat weet ik niet: 5 (7%)

Geven de rapportages van de omgevingsdiensten aan de deelnemende gemeenten adequate informatie over de uitvoering van toezicht en handhaving op de energiebesparings- en informatieplicht?

Gemeente	Adequate informatie over uitvoering toezicht en handhaving?
Barneveld	De rapportages leveren op sommige punten adequate informatie
Bunschoten	Nee
Nijkerk	De rapportages leveren op sommige punten adequate informatie
Scherpenzeel	Nee

Woudenberg	Ja
Zeewolde	De rapportages leveren op sommige punten adequate informatie
Alle deelnemende overheden (n=109)	Ja, de rapportages leveren adequate informatie: 41 (38%) Nee, de rapportages leveren geen adequate informatie: 10 (9%) De rapportages leveren op sommige punten adequate informatie: 33 (30%) Deze rapportages krijgt mijn organisatie niet: 6 (6%) Hier heb ik geen zicht op/dat weet ik niet: 19 (17%)

Zijn er wel eens vragen/opmerkingen gekomen van de gemeenteraad over de uitvoering van toezicht en handhaving op de energiebesparingsplicht door de omgevingsdienst?

De gemeenten Bunschoten, Woudenberg en Zeewolde gaven aan dat er geen vragen over de uitvoering zijn gesteld. De gemeenten Nijkerk en Scherpenzeel hebben geantwoord dat daar wel vragen over zijn gesteld. Voor de gemeente Barneveld is het antwoord onbekend. In de landelijke benchmark gaf 60% aan dat er geen vragen zijn gesteld, 25% antwoordde dat er wel vragen zijn gesteld en 15% gaf aan dit niet te weten.

Zijn er wel eens vragen/opmerkingen gekomen van de gemeenteraad/Provinciale Staten over de bereikte resultaten (bijv. reductie CO2 en vermindering gas en elektriciteit) van de energiebesparingsplicht?

Vijf van de zes gemeenten hebben geantwoord dat er geen vragen zijn gekomen van de gemeenteraad. Het antwoord van Barneveld is onbekend. In de landelijke benchmark gaf 66% aan dat er weleens vragen zijn gekomen, 9% gaf aan dat er wel vragen zijn geweest en 25% van de gemeenten wist het niet.

Factsheet DoeMee Onderzoek 2024

Energiebesparingsplicht en informatieplicht energiebesparing

Het DoeMee Onderzoek 2024 richt zich op de energiebesparingsplicht en informatieplicht energiebesparing. Deze factsheet is opgesteld voor de gemeente Barneveld op basis van de ingevulde vragenlijst door de gemeente en omgevingsdienst de Vallei (ODDV). De dikgedrukte blauwe tekst geeft het antwoord op de enquête en eventuele toevoegingen/ wijzigingen vanuit de schriftelijke validatie weer. Er is gevraagd om aanvullende informatie aan te leveren over de opdrachtformulering, afgesproken doelstellingen, resultaten en energiebesparende maatregelen die zijn getroffen. Een documentenanalyse is indien er documenten zijn aangeleverd opgenomen aan het eind van de factsheet.

Gemeente Barneveld

Algemene informatie

De rollen en taken van gemeenten, provincies en omgevingsdienst met betrekking tot het toezicht op de energiebesparings- en informatieplicht zijn op dit moment **helder**.

De opdracht op toezicht en handhaving van de energiebesparingsplicht aan de omgevingsdienst is in de begroting opgenomen, **als onderdeel van een programma in de begroting**.

Er is **een** opdracht geformuleerd voor de omgevingsdienst over de invulling van toezicht en handhaving op de energiebesparingsplicht. **Deze opdracht is vastgelegd in het jaarlijks uitvoeringsplan (zie aanvullende documentenanalyse)**. De opdracht wordt in de praktijk **ook** uitgevoerd.

Het budget voor de opdracht aan de omgevingsdienst wordt bepaald **in goed overleg en op basis van ervaringen van voorgaande jaren**. Om te sturen op de taak van de omgevingsdienst m.b.t. toezicht en handhaving van de energiebesparings- en informatieplicht **vindt periodiek overleg over de voortgang plaats**.

De gemeente geeft zelf **geen** invulling aan toezicht en handhaving van de energiebesparings- en informatieplicht energiebesparing, naast de taken die bij de omgevingsdienst zijn belegd sinds 1 juli 2023.

Informatievoorziening

Er zijn **niet in de opdracht vastgelegde** afspraken gemaakt over de monitorings- en verantwoordingsinformatie met de omgevingsdienst m.b.t. de energiebesparingsplicht. **De gemeente wordt periodiek geïnformeerd over de stand van zaken**. Er zijn **ook** KPI's afgesproken met omgevingsdiensten over de monitorings- en verantwoordingsinformatie m.b.t. de energiebesparingsplicht, namelijk **aantal controles, bevindingen en corrigerende maatregelen**.

De gemeente ontvangt **tussentijdse informele terugkoppeling** over de resultaten van de handhaving van de energiebesparingsplicht van de Omgevingsdienst. De rapportages die door de omgevingsdienst aan de gemeente worden verstrekt leveren **adequate informatie** over de uitvoering van toezicht en handhaving op de energiebesparings- en informatieplicht. De rapportages geven **op sommige punten adequate informatie** over de bereikte resultaten. **De daadwerkelijk gereduceerde CO₂-uitstoot is lastig te kwantificeren.**

Het is **onbekend** of er vanuit de gemeenteraad vragen zijn er gekomen over de uitvoering van toezicht en handhaving op de energiebesparingsplicht door de omgevingsdienst en over de bereikte resultaten (zoals reductie CO₂ en vermindering verbruik van gas en elektriciteit).

Omgevingsdienst de Vallei en gemeente Barneveld

Algemene informatie

De rollen en taken van gemeenten, provincies en omgevingsdienst met betrekking tot het toezicht op de energiebesparings- en informatieplicht zijn op dit moment **helder**. De energiebesparingsplicht is **als apart taakveld onderdeel van het VTH-stelsel (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving)**.

Resultaat

Er is **volledig** zicht op het aantal bedrijven dat valt onder de energiebesparings- en informatieplicht. **Deze informatie downloadt de omgevingsdienst bij het e-loket van RVO.nl en combineren zij met bedrijven waarvan zij weten dat ze aan de energiebesparingsplicht moeten voldoen. Daarnaast verzamelt de omgevingsdienst informatie zelf.**

Er is **gedeeltelijk** zicht op het aantal bedrijven dat zich niet aan de informatieplicht energiebesparing houdt. **Deze informatie wordt door de omgevingsdienst zelf verzameld.** De informatie ontbreekt in sommige gevallen omdat **deze informatie wordt verkregen via controles bij bedrijven. Omdat de omgevingsdienst niet alle controles in een jaar kan uitvoeren, loopt de omgevingsdienst 'achter de feiten aan'.** De omgevingsdienst heeft acties ondernomen om (volledig) inzicht te krijgen door **het energieverbruik op te vragen tijdens een milieucontrole (standaard). Verder wordt naar bedrijven waarvan het verbruik niet bekend is een mail gestuurd.** Er wordt **Per brief / e-mail en telefonisch** contact gemaakt met bedrijven die niet voldoen aan de informatieplicht energiebesparing.

Organisatie van het toezicht

De omgevingsdienst handhaaft op de uitvoering van de energiebesparingsplicht en informatieplicht energiebesparing door **specifieke energiecontroles uit te voeren aan de hand van de erkende maatregelenlijst**. Het aantal bedrijven dat per jaar wordt gecontroleerd wordt bepaald aan de hand van **de opdracht van de gemeente**. Naar schatting heeft de omgevingsdienst nog **1-2 jaar** nodig vanaf de start van de werkzaamheden om alle bedrijven en instellingen binnen de gemeente te controleren op de energiebesparings- en informatieplicht.

De omgevingsdienst stelt **geen prioriteiten met betrekking tot welke partijen gecontroleerd worden op de energiebesparingsplicht**.

Kwantitatieve informatie

De omgevingsdienst heeft de kwantitatieve informatie uit onderstaande tabel ingevuld voor de gemeente.

Onderstaande tabel bevat informatie over het aantal gecontroleerde bedrijven en de ureninzet op jaarbasis door de omgevingsdienst in 2021. Voor overige jaren in de periode 2019 – 2023 zijn in de enquête geen aantallen aangeleverd.

Jaar	Aantal bedrijven gecontroleerd	Ureninzet op jaarbasis
2021	65	659

In de enquête is geen kwantitatieve informatie gegeven over het percentage bedrijven waar overtredingen zijn aangetroffen voor en na hercontrole en het aantal jaarlijks geconstateerde overtredingen.

De omgevingsdienst heeft **geen** zicht op het energiebesparingspotentieel en de totaal gerealiseerde energiebesparing bij bedrijven en instellingen.

In het geval er repressieve handhaving heeft plaatsgevonden **is een hersteltermijn opgelegd en/of is een vooraankondiging lasten onder dwangsom verstuurd**.

De omgevingsdienst heeft **zicht op het energiebesparingspotentieel bij bedrijven en instellingen, namelijk een indicatie op basis van de informatieplicht**. Een getal is niet in de enquête opgenomen. Het is **onbekend of de omgevingsdienst zicht heeft op het de totaal gerealiseerd energiebesparing die dankzij de energiebesparingsplicht is gerealiseerd**.

In enquête is geen informatie opgenomen over de getroffen energiebesparende maatregelen door bedrijven en instellingen in de periode 2019 tot en met 2023.

Aanvullende documentenanalyse

Categorie	Aanwezig?	Documenten
Toelichting	x	
Begroting	x	
Opdracht	x	
Beleidsstukken	x	
Werkprogramma	x	Uitvoeringsplan ODDV 2021-2023
Voortgangsrapportage	√	Jaarstukken 2019-2022; Jaarresultaat 2022
Aanvullend	√	Dashboard EML-maatregelen (erkende maatregelen lijsten); Overzicht EML-controles; stand van zaken Energielabel C voor kantoren; Agendapunt overleg klimaatmedewerkers EML 2023 uitvoeringsplan

Werkprogramma

De ODDV heeft opdracht gekregen om de regels die voortvloeien uit de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en daaraan verwante wet- en regelgeving te toetsen voor vijf gemeenten: Barneveld, Ede, Nijkerk, Scherpenzeel, Wageningen en de provincie Gelderland. Elk jaar wordt in

het uitvoeringsplan een prognose gemaakt hoeveel producten de ODDV naar schatting zal realiseren en welke taken daarbij horen.

Onderstaand overzicht geeft de lopende projecten weer voor 2023 inclusief energiecontroles:

Projecten Barneveld	Aantal UP2023	Norm 2023	Uren	Bedrag bij 91,00
Energie: EML-aspectcontroles	510	1,00		€ 46.410
Aansporing melding doen energiebesparingsplicht	60	1,00		€ 5.460
Kernteam vakantieparken	110	1,00		€ 10.000
Omgevingswet	275	1,00		€ 25.000
Totaal				€ 86.870

ODDV voert de volgende taken uit wat betreft de energiebesparingsplicht:

- ODDV informeert gemeenten over relevante ontwikkelingen rond het thema energie bij bedrijven als die gevolgen hebben voor de taakuitvoering door de ODDV
- Bij nieuwe vergunningaanvragen zorgt de ODDV ervoor dat in de vergunning de noodzakelijke voorschriften met betrekking tot het onderwerp Energie worden opgenomen
- De ODDV zal in 2023 bij relevante bedrijven vergunningen bekijken op de noodzaak deze te actualiseren, waarbij de ODDV prioriteit zal geven aan de bedrijven waar de meeste milieuwinst valt te behalen
- Bij alle reguliere controles wordt aandacht besteed aan het aspect energie. Als daartoe aanleiding is wordt een Erkende Maatregelenlijst (EML) controle uitgevoerd. Deze controles hebben een impuls gekregen door een subsidie die is verleent door de provincie. Die is opnieuw vastgesteld voor de periode 2022-2024.

Voortgangsrapportages

In de jaarstukken van 2019-2022 worden de recente ontwikkelingen en financiële resultaten van de ODDV gedeeld. Hieronder belichten we de resultaten voor 2022 op het gebied van toezicht en handhaving op de energiebesparings- en informatieplicht. De ODDV heeft in 2022 ingezet op drie beleidsprogramma's: 1) professionaliseren VTH-dienstverlening 2) implementeren omgevingswet en 3) bijdrage aan strategische en actuele thema's van partners. Onderdeel van die thema's is de energietransitie. Daarvoor zijn energiecontroles uitgevoerd. Ook heeft het rijk een SPUK THE toegekend aan de ODDV van bijna € 900.000,- voor de jaren 2022 tot en met 2026 voor extra ondersteuning. Dit wordt eind 2022 uitgekeerd. Deze middelen komen boven op de middelen die al toegekend zijn door gemeenten.

Onderstaand overzicht geeft inzicht in de gerealiseerde productie per partner. Toezicht en handhaving op de energiebesparings- en informatieplicht valt onder projecten:

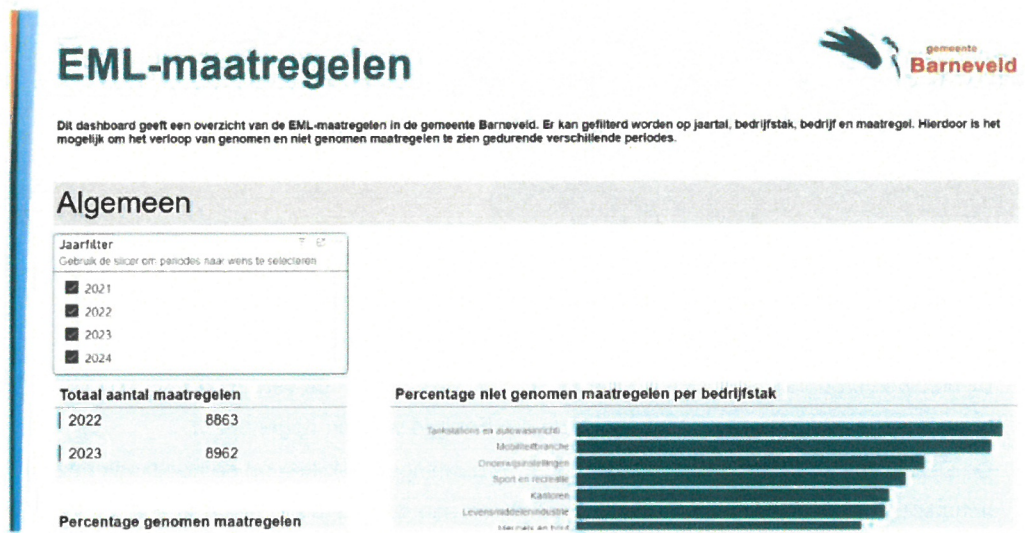
Bijlage 1 gerealiseerde productie per partner.

Barneveld in €	Barneveld		Ede		Mijkert		Scherpenzeel		Wageningen		provincie	
	UP2022 op 31 dec. 2022	Realisatie 31 dec. 2022	UP2022 op 31 dec. 2022	Realisatie 31 dec. 2022	UP2022 op 31 dec. 2022	Realisatie 31 dec. 2022	UP2022 op 31 dec. 2022	Realisatie 31 dec. 2022	UP2022 op 31 dec. 2022	Realisatie 31 dec. 2022	UP2022 op 31 dec. 2022	Realisatie 31 dec. 2022
Vergunningverlening bouwen	727.195	740.308	1.200.742	1.199.964	500.554	510.132	135.975	127.280	225.806	211.198		
Vergunningverlening overige bijk	279.758	287.740	611.065	681.592	196.674	154.779	21.316	36.889	104.560	98.242		
Milieuvergunningen	318.760	384.017	387.304	380.503	149.116	90.504	46.483	46.698	64.731	52.488		
Juridische Handhaving	506.956	654.036	624.626	549.162	272.206	324.459	52.775	57.447	99.994	96.568		
Bezwaar en beroep handhaving	10.100	12.356	119.824	143.089	76.595	37.035	4.209	9.696	15.992	11.784		
Bezwaar en beroep Vergunningverlening	-	-	180.966	211.267	51.344	72.386	6.734	7.575	47.977	32.826		
Toezicht bijk	501.232	460.073	682.787	842.205	357.891	320.435	61.949	68.683	106.559	123.393		
Toezicht milieu	667.721	635.328	804.446	831.839	320.490	267.312	74.836	76.511	89.565	133.823		
Specialistische producten	245.482	207.016	356.418	246.197	152.095	103.192	21.000	20.790	22.894	40.486		
Overige dienstverlening	826.297	746.083	534.059	596.597	403.343	384.573	62.538	70.198	141.153	122.888	16.834	6.818
Projecten	162.258	97.806	572.818	615.367	58.216	62.117	10.958	8.417	91.975	82.487		
Productieoverdracht *)	4.249.759	4.234.763	6.078.095	6.297.781	2.538.823	2.326.924	498.771	530.183	1.011.207	1.006.182	16.834	6.818
Onder- overproductie		-20.996		222.728		-211.599		31.412		-5.025		-10.016

*) exclusief ODRA/ODRN inclusief productieopdracht uit bestemmingsvoorstel 2021

Aanvullend

Door de gemeente Barneveld is in samenwerking met de ODDV een dashboard 'EML-maatregelen' ontwikkeld. Zie bijgevoegd screenshot:

In onderstaand overzicht staan de 'EML-controles' die in 2023 voor de deelnemende gemeenten zijn uitgevoerd:

	jaarplanning	Geen overtredingen	Wel overtredingen
Barneveld	51	23	28 (53%)
Ede	80	25	55 (69%)
Nijkerk	29	15	14 (28%)
Scherpenzeel	5	2	3 (60%)
Wageningen	19	6	13 (68%)
Totaal	184		

Energiebesparende maatregelen die zijn opgelegd door de ODDV betreffen o.a.:

- GC4 – Isoleer de verwarmingsleidingen en appendages in onverwarmde ruimtes (38)
- GF2-Vervang TL8-buizen door LED-buizen (36).
- FC4-Vervang elektromotoren met efficiëntieklasse IE2 of lager door een motor met efficiëntieklasse IE4 of hoger (33).
- GA1-Pas een automatisch energieregistratie- en bewakingssysteem (EBS) met rapportagefunctie toe, waarbij gas- en warmte- (per uur) en elektragebruik (per kwartier) van het gebouw wordt geregistreerd (32)
- GD1-Pas een klokregeling toe op het ventilatiesysteem (19)
- GB6-Vervang in bestaande kozijnen en ramen dubbelglas/enkel door HR++-glas (18).
- GC2-Pas naast de bestaande verwarmingsketel een elektrische warmtepomp toe (17).
- GD7-Vervang ventilatoren van klasse IE2 of IE3 door ventilatoren van klasse IE4 of hoger (16)
- GF15-Vervang vluchtwegsignaleringsarmaturen met TL-buizen of spaarlampen door LED-armaturen (15)

- FA2-Plaats een afsluiter met tijdschakelaar om verlies van perslucht buiten bedrijfstijden te beperken (9).
- FA4-Plaats een luchtkanaal zodat de persluchtcompressor (koude) buitenlucht aanzuigt (7).
- GB1-Isoleer spouwmuren van gebouwen (7).
- GC7-Pas frequentiegeregelde circulatiepompen toe (7)

DoeMee onderzoek 2024 – Energiebesparingsplicht en informatieplicht energiebesparing

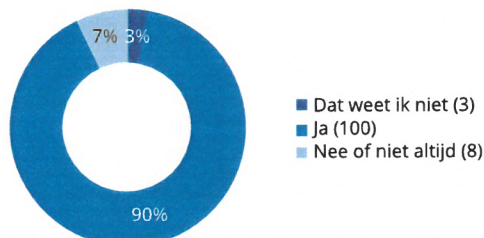
Benchmark gemeenten o.b.v. enquête

Algemene informatie

= aantal respondenten

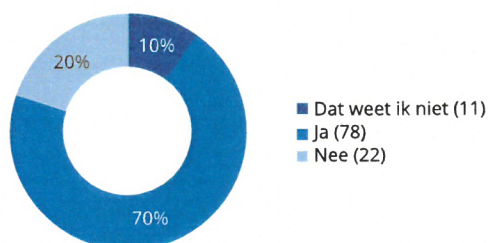
Zijn de rollen en taken van de gemeente en omgevingsdienst met betrekking tot het toezicht op de energiebesparings- en informatieplicht op dit moment helder?

111

Nee of niet altijd: taakverdeling is nog niet helemaal ingeregeld.

Is er door uw gemeente/provincie een opdracht geformuleerd voor de omgevingsdienst over de invulling van toezicht en handhaving op de energiebesparingsplicht?

111

Geen opdracht geformuleerd: gemeenten geven aan dat dit onderdeel is van de basistaak van omgevingsdiensten en het niet nodig is een aanvullende opdracht te formuleren. In andere gevallen is de rol- en taakverdeling (nog) niet duidelijk en moet de opdracht nog worden geformuleerd.

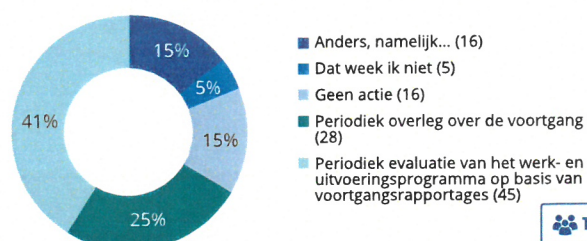
Hoe is de opdracht voor de omgevingsdienst over de invulling van toezicht en handhaving op de energiebesparingsplicht geformuleerd? (meer antwoorden mogelijk)

78

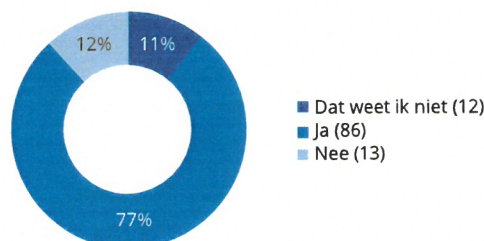
In geval anders namelijk: opdracht geformuleerd in jaarlijks uitvoerings- of werkprogramma.

Welke actie(s) heeft uw gemeente/provincie richting de omgevingsdienst ondernomen om te sturen op de taak van de omgevingsdienst m.b.t. toezicht en handhaving van de energiebesparings- en informatieplicht?

110

Is de opdracht op toezicht en handhaving van de energiebesparingsplicht aan de omgevingsdienst in de begroting van uw gemeente opgenomen?

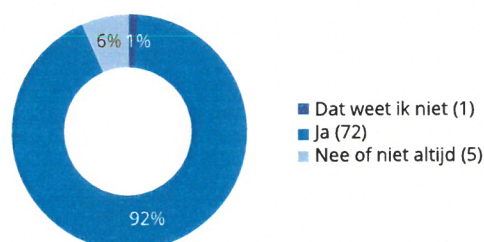

- 39 - Onder het overkoepelende onderwerp 'omgevingsdiensten'
- 14 - De energiebesparingsplicht is als onderdeel van een programma benoemd in de begroting
- 13 - Onder het overkoepelende onderwerp 'milieu'
- 10 - Anders, namelijk...
- 5 - De energiebesparingsplicht is als specifiek onderdeel benoemd in de begroting
- 5 - Onder het overkoepelende onderwerp 'VTH'
- 4 - Dat weet ik niet
- 1 - Onder het overkoepelende onderwerp 'energie'

111

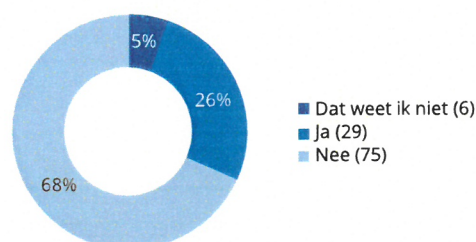
Het budget wordt vaak bepaald op basis van een inschatting van het aantal bedrijven dat aan de verplichtingen moet voldoen, wat vervolgens gecombineerd wordt met het geschatte aantal uren dat nodig is voor de controle per object en de prijs per controle (kengetallen per omgevingsdienst).

Wordt de opdracht in de praktijk ook uitgevoerd?

78

Geeft uw gemeente/provincie zelf invulling aan toezicht en handhaving van de energiebesparings- en informatieplicht energiebesparing naast de taken die bij de omgevingsdienst zijn belegd sinds 1 juli 2023?

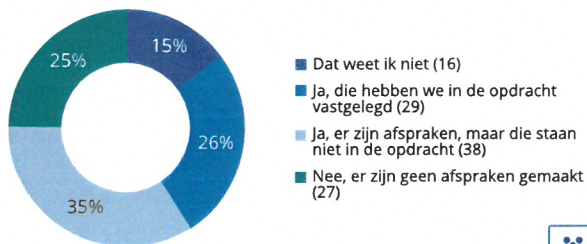
110

Indien ja: een aantal gemeenten geeft aan eigen toezichthouders in dienst te hebben die toezien op niet-basistaakbedrijven. Twee gemeenten voeren zelf het toezicht en de handhaving op de energiebesparings- en informatieplicht uit. Een aantal gemeenten geeft daarnaast aan actief te communiceren, stimuleren en adviseren over de verplichtingen. Ook zijn er gemeenten die aangeven zelf het toezicht op kantoorgebouwen uit te voeren, die over minimaal energielabel C dienen te beschikken.

Informatievoorziening

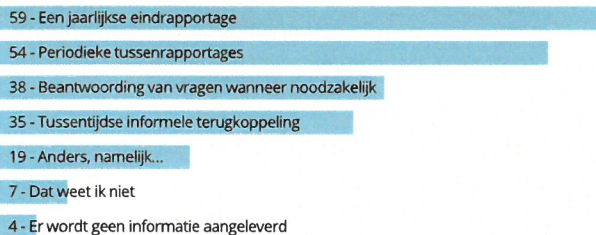
Zijn er afspraken gemaakt tussen uw gemeente/provincie en de omgevingsdienst over de monitorings- en verantwoordingsinformatie m.b.t. de energiebesparingsplicht?

110

Nee of niet altijd: taakverdeling is nog niet helemaal ingeregeld.

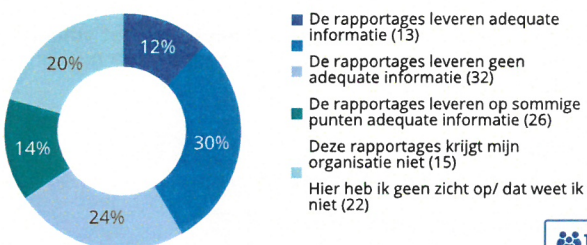
Op welke wijze ontvangt uw gemeente/provincie informatie over de resultaten van de handhaving van de energiebesparingsplicht van de Omgevingsdienst? (Meer antwoorden mogelijk)

122

In geval anders namelijk: halfjaarlijkse en/of jaarlijkse evaluatie, incidentele informatie via de mail of er zijn nog geen duidelijke afspraken hierover gemaakt. Ook ontvangen veel gemeenten jaarrapportages of tussenrapportages.

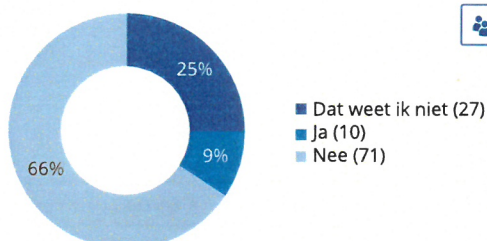
Geven de rapportages van de omgevingsdiensten adequate informatie aan de deelnemende gemeenten en provincies over de bereikte resultaten? Let op: het gaat hierover wat de energiebesparingsplicht oplevert (bijv. reductie CO₂ en vermindering gas- en elektriciteitsverbruik)

108

Rapportages leveren geen/op sommige punten adequate informatie: de concrete energiebesparing die de uitgevoerde toezicht- en handhavingstaken hebben opgeleverd ontbreekt (CO₂ reductie). In sommige gevallen is een indicatie van de CO₂ besparing via de omgevingsdienst beschikbaar. Gemeenten geven aan wel behoefte aan dit inzicht te hebben.

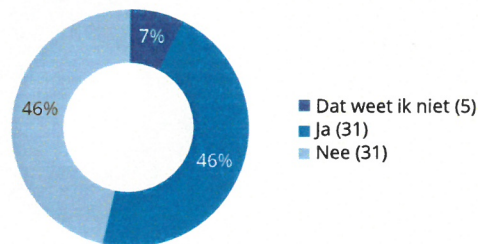
Zijn er wel eens vragen/ opmerkingen gekomen van de gemeenteraad/Provinciale Staten over de bereikte resultaten (bijv. reductie CO₂ en vermindering gas en elektriciteit) van de energiebesparingsplicht?

108

Indien ja: vragen/opmerkingen gingen veelal over de gerealiseerde CO₂ reductie, over de hoeveelheid controles en naleefgedrag en het type uitgevoerde maatregelen.

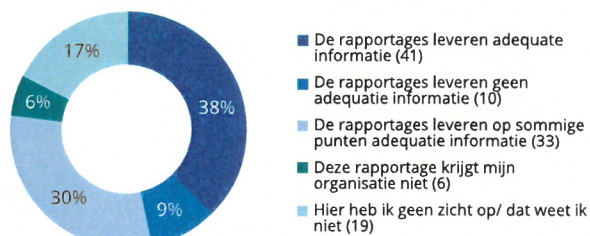
Zijn er doelstellingen (KPI's) afgesproken met omgevingsdiensten over de monitorings- en verantwoordingsinformatie m.b.t. de energiebesparingsplicht?

67

Voorbeelden van KPI's zijn aantal controles en hercontroles per jaar, de besteedde uren en het soort overtreding.

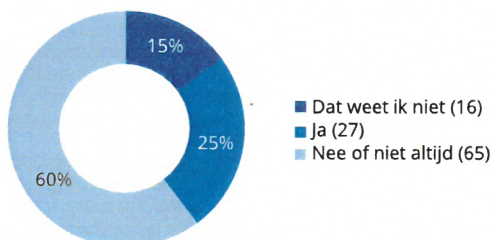
Geven de rapportages van de omgevingsdiensten aan de deelnemende gemeenten adequate informatie over de uitvoering van toezicht en handhaving op de energiebesparings- en informatieplicht?

109

Geen/op sommige punten: informatie is globaal en geeft vaak geen inzicht in behaalde resultaten, zoals hoeveelheid gerealiseerde energiebesparing. Rapportage krijgt mijn organisatie niet: gemeenten geven aan dat zij niet om specifieke informatie vragen op dit vlak of dat er nog nadere afspraken moeten worden gemaakt over rapportages.

Zijn er wel eens vragen/opmerkingen gekomen van de Gemeenteraad over de uitvoering van toezicht en handhaving op de energiebesparingsplicht door de Omgevingsdienst?

108

Indien ja: Vragen gingen bijvoorbeeld over de werkwijze, de voortgang van de uitvoering van de werkzaamheden (aantal controles, naleefgedrag) en de bereikte resultaten.

DoeMee onderzoek 2024 – Energiebesparingsplicht en informatieplicht energiebesparing

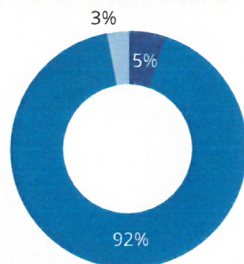
Benchmark omgevingsdiensten o.b.v. enquête

Algemene informatie

= aantal respondenten

Is de Energiebesparingsplicht als apart taakveld onderdeel van het VTH-stelsel bij uw omgevingsdienst?

- Anders, namelijk... (7)
- Ja, dit is een apart taakveld (122)
- Nee, dit is geen apart taakveld (4)

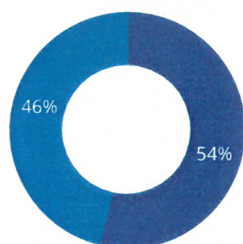
133

Anders, namelijk: taken zijn onderdeel van een breder takenpakket, zoals toezicht en handhaving op de informatieplicht en onderzoeksplicht.

Resultaat

Is er zicht op het aantal bedrijven dat valt onder de energiebesparings- en informatieplicht?

- Gedeeltelijk (72)
- Ja (61)

133

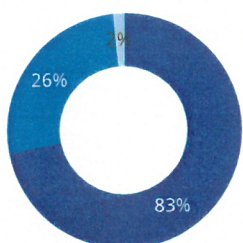
Hoe komt u aan deze informatie? (meer antwoorden mogelijk)

- 113 - Deze informatie verzamelen we zelf
- 99 - Deze informatie downloaden we bij het e-loket van RVO.nl en combineren we met bedrijven waarvan wij weten dat ze aan de energiebesparingsplicht moeten voldoen
- 66 - Deze informatie downloaden we bij het e-loket van RVO.nl
- 49 - Deze informatie ontvangen we van de gemeente/provincie
- 33 - Anders, namelijk...
- 31 - Deze informatie komt van het CBS
- 0 - Dat weet ik niet

391

- Anders, namelijk: informatieverzameling via regulier toezicht en/of eigen inschatting o.b.v. oppervlakte, type bedrijf, gemiddelde gebruikscijfers
- Waarom ontbreekt informatie? Geen inzicht in energieverbruiksgegevens van bedrijven. Het aanleveren van gegevens door netbeheerders kan helpen volledig inzicht te krijgen. Daarnaast in enkele gevallen ook te weinig capaciteit bij omgevingsdienst.
- Welke acties heeft omgevingsdienst ondernomen om inzicht wel te krijgen? Registratie energieverbruik bij reguliere milieucontroles, opzetten (online) informatiecampagne om bedrijven op verplichtingen te wijzen, eigen inschatting maken o.b.v. ervaringscijfers (oppervlakte, bedrijfsactiviteit, gemiddelde verbruikscijfers).

Is er bij uw omgevingsdienst zicht op de mate waarin bedrijven zich niet aan de informatieplicht energiebesparing houden?

- Gedeeltelijk (96)
- Ja (35)
- Nee (2)

133

Hoe komt u aan deze informatie? (meer antwoorden mogelijk)

- 113 - Deze informatie downloaden we bij het e-loket van RVO.nl en combineren we met bedrijven waarvan wij weten dat ze aan de energiebesparingsplicht moeten voldoen
- 89 - Deze informatie verzamelen we zelf
- 48 - Anders, namelijk...
- 33 - Deze informatie ontvangen we van de gemeente/provincie
- 18 - Deze informatie komt van het CBS
- 0 - Dat weet ik niet

301

- Anders, namelijk: via milieucontroles bedrijven wijzen op informatieplicht, samenvoeging verschillende informatiebronnen (RVO, KVK, BAG)
- Waarom ontbreekt informatie? Geen inzicht in energieverbruiksgegevens van bedrijven. Het aanleveren van gegevens door netbeheerders kan helpen volledig inzicht te krijgen. Daarnaast in enkele gevallen ook te weinig capaciteit bij omgevingsdienst.
- Welke acties heeft omgevingsdienst ondernomen om inzicht wel te krijgen? Registratie energieverbruik bij reguliere milieucontroles, opzetten (online) informatiecampagne om bedrijven op verplichtingen te wijzen, eigen inschatting maken o.b.v. ervaringscijfers (oppervlakte, bedrijfsactiviteit, gemiddelde verbruikscijfers).

Hoe maakt u contact met bedrijven die niet voldoen aan de informatieplicht energiebesparing? (meer antwoorden mogelijk)

- 127 - Per brief/ e-mail
- 98 - Telefonisch
- 96 - Persoonlijk
- 44 - Anders, namelijk...
- 17 - Via BOA's
- 0 - Dat weet ik niet

382

Anders, namelijk: via fysieke energiecontroles en informatievoorziening via lokale initiatieven (zoals informatieavonden georganiseerd door gemeente en bijeenkomsten RES regio's).

Organisatie van het toezicht

Geef aan op welke manier uw omgevingsdienst handhaaft op de uitvoering van de energiebesparingsplicht en informatieplicht energiebesparing? (meer antwoorden mogelijk)

- 126 - Door specifieke energiecontroles uit te voeren aan de hand van de erkende maatregelenlijst
- 60 - Anders, namelijk...
- 34 - Door algemene milieucontroles uit te voeren aan de hand van de erkende maatregelenlijst
- 17 - Door energiescans uit te voeren
- 3 - Door telefonisch energiecontroles uit te voeren aan de hand van de erkende maatregelenlijst
- 0 - We handhaven de uitvoering van de energiebesparingsplicht en informatieplicht energiebesparing niet
- 0 - Dat weet ik niet

240

- Anders, namelijk: toepassing Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsdiensten (LHSO).
- Hoe wordt het aantal bedrijven dat wordt gecontroleerd per jaar bepaald? In afstemming met gemeente/provincie, afhankelijk van het budget, aantal bedrijven.

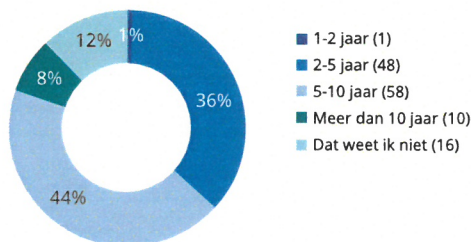
Stelt uw omgevingsdienst prioriteiten met betrekking tot welke bedrijven gecontroleerd worden m.b.t. de energiebesparingsplicht? (meer antwoorden mogelijk)

- 82 - Ja, op basis van de rubricering die RVO toevoegt aan de informatieplicht rapportages
- 80 - Ja, op basis van een eigen risicoanalyse die specifiek gericht is op de energiebesparingsplicht
- 61 - Anders, namelijk...
- 32 - Ja, op basis van een meer algemene risicoanalyse vanuit VTH op het gebied van milieu
- 11 - Nee
- 0 - Dat weet ik niet

266

Anders, namelijk en/of toelichting: prioriteit op basis van het energieverbruik, een onderverdeling per branche en hierin onderverdeling naar het hoogste besparingspotentieel en/of voorkeur van gemeente/provincie.

Hoeveel jaar heeft u naar inschatting nodig om alle bedrijven en instellingen binnen de gemeente/provincie te controleren op de energiebesparingsplicht en informatieplicht (vanaf start van de werkzaamheden)?

133

Kwantitatieve informatie

Aantal controles, ureninzet, overtredingen bij controle en hercontrole

Niet alle omgevingsdiensten hebben getallen via de enquête aangeleverd. Met inachtneming van nodige kanttekeningen (geen getallen beschikbaar, getallen voor de gehele regio, getallen voor gemeenten/provincies specifiek) is in het totaaloverzicht van alle omgevingsdiensten wel een trend zichtbaar tussen 2019 en 2023: het aantal controles, de ureninzet en totaal aantal overtredingen is toegenomen.

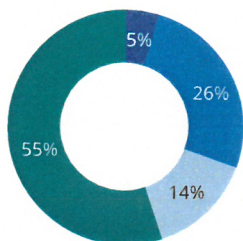
In geval er repressieve handhaving heeft plaatsgevonden, welke sancties zijn opgelegd? (meer antwoorden mogelijk)

- 69 - Er is een hersteltermijn opgelegd
- 48 - Er is een vooraankondiging lasten onder dwangsom verstuurd
- 33 - Er zijn geen sancties opgelegd
- 23 - Er is een dwangsom opgelegd
- 19 - Anders, namelijk...
- 6 - Dat weet ik niet

198

Anders, namelijk: termijn (meestal een jaar) voor een plan van aanpak voor het treffen van ontbrekende energiebesparende maatregelen.

Heeft uw omgevingsdienst zicht op het energiebesparingspotentieel (bijv. in kwh, m3 gas, CO₂ reductie) bij bedrijven en instellingen?

Heeft uw omgevingsdienst zicht op de totale gerealiseerde energiebesparing die dankzij de energiebesparingsplicht is gerealiseerd? (bijv. in kwh, m3 gas, CO₂ reductie)

133

Getroffen energiebesparende maatregelen: in veel gevallen wordt het type getroffen maatregelen niet door omgevingsdiensten bijgehouden. Enkele omgevingsdiensten geven aan dat het met name om gebouwmaatregelen gaat.

- Dat weet ik niet (6)
- Ja, op andere wijze (35)
- Ja, wij kunnen een indicatie geven op basis van de informatieplicht (19)
- Nee, dat inzicht hebben we niet (73)

133

